

169 сф.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН
АДМИНИСТРАЦИЯСЫ

АДМИНИСТРАЦИЯ ПРЕЗИДЕНТА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖАЙЛООБАЕВ НАЗАРМАТТЫН ӨМҮР БАЯНЫ

Жайлообаев Назармат 1898 - жылы Наманган уездиндеги Куттуг - ^{ИИ}Сейт волостуна караштуу (Азыркы Кыргыз республикасындагы, Жалал-Абад областы, Ала-Бука району) Баймак кыштагында туулган. Атасы Жайлообай өзүнө тың, билимдүү (эскичени окуй билген), кадыр баркка ээ болгон адам болгон. Баласынын билимдүү болуусун эңсегендиктен Назарматты 6 жашынан Наманган уездиндеги Касансай диний мектепке окууга берет. (Азыркы Касан - Сай ~~ж.т.~~ ^{III}, ^{III}Өзбек респ.) Ал окуу жайын бүтүргөндөн кийин Кокон шаарындагы диний медресеге кирип, аны 1914 - жылы бүтүрүп, Наманган шаарындагы диний мектепке окутуучу болуп иштеген. Окуп жүргөндө тартиби тартиби жакшы, окуучулардын эң алдыңкысы болгон. Ошол себептен улуу окутуучулары Индостанда чоң, улуу диний ^{окуу} жайы бар, анда маллобабаларды акысыз окутат, сен ошондо окушун керек дешет. 1916 - жылы Индостанга камынып, жолго чыгат. Ошол мезгилде ак падышага каршы эл арасында козголоң башталып, Индостанга чек арадан өтө албай Өзбекистандын Коончу деген кыштагына келип Раманбай деген байдын малайы болуп малууга мажбур болот. 1917 - жылы Көкөн шаарында мурунку медресе жоюлуп Советтик мектеп интернаты уюштурулган эле. Назармат ошол советтик мектеп - интернатта окууну чечет. Мурунку медресенин мудариси (окутуучусу) Мулла Нарбай деген адам, ошол мектепти жетектеп турган экен. Назарматтын жашы чоңойуп калганына байланыштуу, аны жаңы ачылган он айлык мугалимдер курсуна киргизет. (Мулла Нарбай Чаткалдык кыргыз болгон, Назарматты колдоп жүргөн). Он айлык кызыл мугалимдер курсун бүтүргөндөн кийин, Наманган угорисполкомдун буйругу менен азыркы Ала - Бука районунун Өрүктү кыштагына мугалим болуп дайындалат.

1918 - жылдын 17 - ноябрынан баштап балдарды окута баштады. Ошол кезде - сабатсыздыкты жайуу, тамга таануу программасы менен гана иш алып барган. Артеддер, колхоздор жаңы уюшулуп жаткан кез. Балдарды, кыздарды мектепке тартуу, окутуу кыйын болгон. Талаада иштеген дыйкандарды, мал баккан малчыларды түндө чырактын жарыгында окутууга туура келген. Балдарды окутууга жакшы шарт болгон эмес, бирок ар кандай кыйынчылыктарга карабай жаштардын окууга, тамга таанууга болгон аракети өтө зор, кетерүүкү болгон. Элдин ичинен түшүнүгү тескери, караңгы ой адимдар, ар кандай токтоолдуктарды жасашкан. Кийинчерээк ошол эле жерлик, Аксы элине көп кыйынчылыктарды алып келген корбашылар Акмат, Жакыпбек, балдарды окутуп жаткан Арекебайдын мечитин тартып алышкан. Көпчүлүк элдин жардамы менен балдарды Мөргөнбайдын мечитинде окутууну улантты. Басмачылар күч алган кезде Баймак, Өрүктү кыштактары, алардын кесип өткөн жолунда болуп калды. Адыбай, Эшен, Акмат, Жакыпбек жана басмачылардын эң чоңу Аман палван, Чаткалды карай же Чаткалдан Аксыга жол тартышса, ошол кыштактарды басып өтүшкөн. Басмачылар Назармат молдо балдарды жаңыча окутат деп 10 күн камап кыйнашкан. Көпчүлүк эл, аксакалдар барышып, Назармат эскиче, дин жолуна окутуп жатат, силерге каршы эч нерсе үйрөткөн жок деп суранышып, бошотуп алышат. Ошол мезгилде басмачылар абдан күч алган. Назармат жашырын үй - үйлөрдө бекинип, 10-15ден балдарды бөлүп окутат.

1927 - жылы Фрунзе шаарында педтехникумга кирип, аны 1931 - жылы бүтүрүп, Өрүктү мектебине Завшкана (директор), ошол эле Ала - Бука районунун Кош - Амурут айылында жаңы мектеп уюштуруп, анын директору болуп 1939 - жылга чейин иштеген. 1938 - жылы Верия, Ежовтун өз элине кылган камдуу саясий

режими Назарматка да тийди. Кимдир бирөөлөр НСВД га " материал " жазышкан. " Аман палван, Акмат, Жакыпбек кор - башылар Баймакты, Өрүктүнү аралай Чаткалга анан Аксыга тинимсыз өтүп турган мезгилде Жайлообаев Назармат болсо тынч ишин уланта берген. Анын себеби, " Назармат басмачылардын агенти болгон" - деген жалган ушак менен каралашты. Ошол жалган ушактын негизинде Назармат Каравандагы түрмөгө камалат. Ал жерден түрдө, күзөтчүнүн жардамы менен качып, Ташкентке, анан Фрунзеге барып Партия менен Өкмөттүн жетекчилерине арыз менен кайрылат. Фрунзеден: - " Кайра барыңыз, балдарды коркпой окутуңуз, эми сизге эч ким тийбейт " - дешип жөнөтүшөт. Арадан 9-10 ай өткөндөн кийин, балдарды окутууну улантат.

1939 - жылдын I^{чи} - сентябрынан баштап Падыша - Ата сельсоветине караштуу Кызыл - Жол башталгыч мектебине директор жана мугалим болуп иштейт.

1940 - жылы, кайрадан Өрүктү мектебинде директор жана мугалим, 1941 - 1943 -жылга чейин Кош - Алмурут мектебинде директор жана мугалим, 1943 - 1944 жылга чейин Көк - Серек сельсоветине караштуу " Тенги мектебинде директор жана окутуучу болуп иштейт. 1944 - жылдан баштап Баймак кыштагында башталгыч мектеп ачып, ошол мектепте директор жана мугалим болуп 1958 - жылга чейин иштеп пенсияга чыккан.

Жер реформасы башталганда, жер реформа боюнча бир жыл комиссиянын председатели болуп шайланат.

Баймак мектебинде директор болуп турган мезгилинде, мектепке 50 гектар өндүрүштүк участок бөлүп алып пахта эгишкен. Бөлүнүп берилген участкатун ар гектарынан 28 - 31 центнерден 5 жыл бою

(1944 - 1948) мамлекетке пахта тапшырышкан. Бул көрсөткүч ошол мезгилде район боюнча болуп көрбөгөн, рекорд түшүмү болуп эсептелген.

41-жыл бою балдарды коммунисттик духта окутуп, тарбиялап, мектеп иштерин активдүү уюшкандыгы үчүн жана айыл чарбасында көрсөткөн ~~дар~~ эмгегин баалап, Өкмөт менен Партия Жайлообаев Назарматтын ~~эмгегин жогору~~ ~~жогору~~ теменкү сыйлыктарды тапшырат:

1. 21-августа 1945 жыл. Кыргыз ССР Эл комиссариатынын Указы менен "Отличник народного образования".

2. 23-август 1945 жыл. Кыргыз ССР Жогорку Советинин Указы менен "Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин Ардак Грамотасы менен сыйланган.

3. 6 июнь 1945 жыл. СССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен "За доблестный и самоотверженный труд в Великой Отечественной Войне 1941 - 1945 гг." медаль менен сыйланган.

4. 28 - февраль 1946 жыл. СССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен ~~Кызыл Жылдыз ордени менен сыйланган.~~
~~Кызыл Жылдыз ордени менен сыйланган.~~

5. 1-Март 1946 жыл. Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен "Кыргыз ССР эмгек сиңирген мугалими" деген наам ыйгарылган.

6. 15 - апрель 1949 - жыл. СССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен сыйланган.

7. 12-январь 1951 жыл. СССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен "Ленин ордени" менен сыйланган.

Андан тышкары көптөгөн юбилейлик медалдар жана ардак грамоталар менен сыйланган.